

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

КАТЕДРА ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Архітектура комп'ютерів

Лабораторна робота №2

«ОСНОВНІ ІНСТРУКЦІЇ 32-БІТНОГО ARM ПРОЦЕСОРА ДЛЯ МІКРОКОНТРОЛЕРІВ»

Виконав:
студент групи ІО-32
Крадожон М.

Перевірив(-ла):
Камплунов А.

Лабораторна робота №2

Відомості

Тема

ОСНОВНІ ІНСТРУКЦІЇ 32-БІТНОГО ARM ПРОЦЕСОРА ДЛЯ МІКРОКОНТРОЛЕРІВ

Мета

Навчитися використовувати асемблерні інструкції ядра Cortex-M4, працювати з процедурами і базово зрозуміти архітектуру ядра. Навчитися розуміти синтаксис мови асемблера GAS (GNU Assembly), що є частиною стандартного пакету тулчейну GCC (GNU Compiler Collection) для арм (arm-none-eabi-). Навчитися працювати з GDB відлагоджувачем.

Варіант 0

```
> console.log((3210 % 5))  
0
```

(a + b)/2 + c!

Хід роботи

Підготовка середовища

Dockerfile

```
FROM ubuntu:22.04

RUN apt-get update && apt-get install -y \
    gcc-arm-none-eabi \
    binutils-arm-none-eabi \
    libnewlib-arm-none-eabi \
    gdb-multiarch \
    stlink-tools \
    make \
    wget \
    tar \
    libx11-6 \
    libxext6 \
    libxrender1 \
    libxtst6 \
    libasound2 \
&& rm -rf /var/lib/apt/lists/*

WORKDIR /opt
RUN wget https://github.com/xpack-dev-tools/qemu-arm-xpack/releases/download/v7.2.0-1/xpack-qemu-arm-7.2.0-1-linux-x64.tar.gz \
    && tar xvf xpack-qemu-arm-7.2.0-1-linux-x64.tar.gz \
    && rm xpack-qemu-arm-7.2.0-1-linux-x64.tar.gz

ENV PATH="$PATH:/opt/xpack-qemu-arm-7.2.0-1/bin"

WORKDIR /app
```

Будуємо образ

```
maxim@x540ubr:~$ docker build -t stm32-kradozhon-io32 .
...
maxim@x540ubr:~$ docker run -it -v $(pwd):/app stm32-kradozhon-io32
```

Збірка проекту

start.S

```
.syntax unified
.cpu cortex-m4
.thumb

.global vtable
.type vtable, %object

vtable:
    .word _stack_start
    .word _hard_reset + 1
.size vtable, . - vtable

.global _hard_reset
.type _hard_reset, %function

_hard_reset:
    bl lab1
_loop:
    b _loop

.size _hard_reset, . - _hard_reset
```

lab1.S

```
.global lab1
.syntax unified
.cpu cortex-m4
.thumb

#define A #10
#define B #6
#define C #4

lab1:
    push {lr}

    mov r0, A
    mov r1, B
    add r2, r0, r1
    lsr r2, r2, #1

    mov r0, C
    bl factorial
    add r0, r0, r2
    pop {pc}

factorial:
    push {r1}
    mov r1, r0
    mov r0, #1
fact_loop:
    cmp r1, #1
    ble fact_done
    mul r0, r0, r1
    sub r1, r1, #1
    b fact_loop
fact_done:
    pop {r1}
    bx lr
```

lscript.ld

```
MEMORY
{
    FLASH (rx) : ORIGIN = 0x08000000, LENGTH = 1024K
    RAM (rwx)  : ORIGIN = 0x20000000, LENGTH = 128K
}

/* Визначаємо початкову адресу стеку (кінець RAM) */
_stack_start = ORIGIN(RAM) + LENGTH(RAM);

SECTIONS
{
    .text :
    {
        KEEP(*(.vtable)) /* Таблиця векторів має бути першою */
        *(.text)
        *(.text*)
    } > FLASH

    .data :
    {
        *(.data)
    } > RAM AT > FLASH

    .bss :
    {
        *(.bss)
    } > RAM
}
```

Makefile

```
CC = arm-none-eabi-gcc
LD = arm-none-eabi-ld

CFLAGS = -mthumb -mcpu=cortex-m4 -g -x assembler-with-cpp
LDFLAGS = -T lscript.ld

all: firmware.elf

firmware.elf: start.o lab1.o
    $(LD) $(LDFLAGS) start.o lab1.o -o firmware.elf

%.o: %.S
    $(CC) $(CFLAGS) -c $< -o $@

clean:
    rm -f *.o *.elf

qemu: firmware.elf
    qemu-system-arm -M netduinoplus2 -cpu cortex-m4 -nographic -kernel firmware.elf -S -gdb tcp::1234
```

Процес

```
root@05193ba2998e:/app# make
arm-none-eabi-gcc -mthumb -mcpu=cortex-m4 -g -x assembler-with-cpp -c start.S -o start.o
arm-none-eabi-gcc -mthumb -mcpu=cortex-m4 -g -x assembler-with-cpp -c lab1.S -o lab1.o
arm-none-eabi-ld -T lscript.ld start.o lab1.o -o firmware.elf
root@05193ba2998e:/app# make qemu
qemu-system-arm -M netduinoplus2 -cpu cortex-m4 -nographic -kernel firmware.elf -S -gdb tcp::1234
```

- Інше вікно терміналу

```
root@05193ba2998e:/app# gdb-multiarch firmware.elf
GNU gdb (Ubuntu 12.1-0ubuntu1~22.04.2) 12.1
Copyright (C) 2022 Free Software Foundation, Inc.
License GPLv3+: GNU GPL version 3 or later <http://gnu.org/licenses/gpl.html>
This is free software: you are free to change and redistribute it.
There is NO WARRANTY, to the extent permitted by law.
Type "show copying" and "show warranty" for details.
This GDB was configured as "x86_64-linux-gnu".
Type "show configuration" for configuration details.
For bug reporting instructions, please see:
<https://www.gnu.org/software/gdb/bugs/>.
Find the GDB manual and other documentation resources online at:
<http://www.gnu.org/software/gdb/documentation/>.
```

For help, type "help".

--Type <RET> for more, q to quit, c to continue without paging--

Type "apropos word" to search for commands related to "word"...

Reading symbols from firmware.elf...

```
(gdb) target remote :1234
```

```
Remote debugging using :1234
```

```
_hard_reset () at start.S:17
```

```
17          bl lab1
```

```
Register group: general
r0      0x0          0          r1      0x0          0
r2      0x0          0          r3      0x0          0
r4      0x0          0          r5      0x0          0
r6      0x0          0          r7      0x0          0
r8      0x0          0          r9      0x0          0
r10     0x0          0          r11     0x0          0
r12     0x0          0          sp      0x2001ffffc  0x2001ffffc
lr      0x800000d    134217741   pc      0x8000010    0x8000010 <lab1+2>
xpsr    0x41000000   1090519040   fpcr    0x0          0

lab1.S
7  #define B #6
8  #define C #4
9
10 lab1:
11   push {lr}
12
> 13   mov r0, A
14   mov r1, B
15   add r2, r0, r1
16   lsr r2, r2, #1
17

remote Thread 1.1 In: lab1
(gdb) si
lab1 () at lab1.S:11
(gdb) L13 PC: 0x8000010
```

```
Register group: general
r0      0x20          32
r2      0x8           8
r4      0x0           0
r6      0x0           0
r8      0x0           0
r10     0x0           0
r12     0x0           0
lr      0x8000029    134217769
xpsr   0x61000000   1627389952
r1      0x6           6
r3      0x0           0
r5      0x0           0
r7      0x0           0
r9      0x0           0
r11     0x0           0
sp      0x20020000   0x20020000
pc      0x800000c    0x800000c < _hard_reset+4>
fpscr  0x0           0
```

start.S

```
15
16 _hard_reset:
17     bt lab1
18 _loop:
> 19     b _loop
20
21 .size _hard_reset, . - _hard_reset
22
23
24
25
```

```
remote Thread 1.1 In: _hard_reset
L19   PC: 0x800000c
(gdb) si
lab1 () at lab1.S:11
factorial () at lab1.S:25
fact_loop () at lab1.S:29
fact_done () at lab1.S:35
fact_done () at lab1.S:36
lab1 () at lab1.S:21
_hard_reset () at start.S:19
(gdb)
```

Висновки

У ході виконання лабораторної роботи №2 я опанував синтаксис мови асемблера GAS та навчився використовувати інструкції 32-бітного ядра Cortex-M4 для обчислення складних арифметичних функцій. Я здобув практичні навички роботи з процедурами, використання стеку та реалізації циклічних алгоритмів для обчислення факторіала за допомогою команд `MUL`, `SUB` та умовних переходів. Використання Docker-контейнера забезпечило стабільне середовище з необхідним ARM-тулчейном, а за допомогою відлагоджувача GDB я провів покрокове тестування програми, проаналізував стан реєстрів та підтверджив правильність отриманого результату для варіанта №0.

Github

<https://github.com/TockePie/comp-arch-3/tree/main/lab2>